

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

19 november 2024

Kenmerk

Z/24/075646 / D/24/162439

Portefeuillehouder

Jelmer Vierstra

Portefeuille

Energietransitie

Opsteller

Schipper, Rolf

Onderwerp

Voortgang grootschalige en middelgrote opwek duurzame elektriciteit

Kennisnemen van

De voortgang van de opwek van duurzame elektriciteit, zowel middelgroot als grootschalig.

Inleiding

Woerden ligt niet op schema om de doelen voor de opwek van duurzame elektriciteit te halen. Tabel 1 geeft een overzicht van alle gerealiseerde en lopende opwek-projecten in de gemeente. Met name de opwek van energie met zonnepanelen blijft achter. Dat geldt zowel voor de grote zonnevelden (grootschalige opwek) als voor zon op grote daken (middelgrote opwek).

Het doel van de gemeente Woerden is om 76-88 gigawattuur (GWh) grootschalig op te wekken voor 2030. De lopende projecten leiden hooguit tot 75 GWh aan opwek. Maar naar verwachting wordt het minder, omdat er nog veel onzekerheden zijn bij bestaande plannen. De meest logische stap is om de polder Reijerscop open te stellen voor grootschalige zon. De raad heeft namelijk al eerder besloten om in 2025 te kijken of het openstellen van Reijerscop voor zon nodig is om de doelen te halen (D/22/080193).

Soort opwek	Ambitie	Gerealiseerd	Verwachting 2030
Grootschalige opwek - Zonne-energie - Windenergie	76-88 GWh	-	64,5-75 GWh
Middelgrote opwek - Zon op grote daken - Solar carports - Kleine zonnevelden - Erfmolens	42-50 GWh	23,01 GWh	30,5-41,5 GWh
Totaal	118-138 GWh	23,01 GWh	94,5-116,5 GWh

Tabel 1: Overzicht van de totale opwek van duurzame elektriciteit, gerealiseerd en verwacht.

Een alternatief is om in de Reijerscop ruimte te bieden voor meer windenergie, als compensatie voor de achterblijvende opwek met zonnevelden. Deze keuze valt echter buiten de huidige kaders van de raad. Begin 2025 neemt de raad een besluit over het Toetsingskader windenergie Reijersop. De raad heeft dan de mogelijkheid om meer windenergie in Reijerscop toe te staan dan de huidige doelstelling van 38 tot 44 GWh.

Na de vaststelling van het toetsingskader over windenergie komt het college zo nodig met een raadsvoorstel om de Reijerscop open te stellen voor zonnevelden.

Het doel voor middelgrote opwek is 42-50 GWh. Op dit moment zijn de laatste cijfers voor zon op grote daken nog niet bekend. Maar gezien de afnemende groei van eind 2023, is de verwachting niet erg positief. We verwachten dat er voor 2030 maximaal 41,5 GWh aan middelgrote opwek gerealiseerd is. Vanwege netcongestie is het pas over een paar jaar weer zinvol om in te zetten op verdere stimulering van middelgrote opwek.

Kernboodschap

In 2021 heeft de gemeenteraad besloten om voor 2030 118-138 GWh aan duurzame elektriciteit op te wekken. Met een doel voor grootschalige en middelgrote opwek. Dit is vastgelegd in het 'Afwegingskader grootschalige duurzame energie' (D/21/022924).

Deze afspraken zijn gebaseerd op het Klimaatakkoord. De landelijke ambities uit het Klimaatakkoord zijn verder uitgewerkt in een 'Regionale Energiestrategie' (RES). In 2021 ondertekende de gemeente Woerden, samen met andere overheden van het regionale samenwerkingsverband U10/U16, de RES 1.0. Hiermee zijn de gestelde doelen voor hernieuwbare opwek ook in regionaal verband vastgelegd.

Het Afwegingskader beschrijft een totale opgave van 118-138 GWh. Deze opgave is onderverdeeld in twee soorten opwek:

- Grootschalige opwek, doel: 76-88 GWh met een gelijke verdeling tussen zon en wind;
- Middelgrote opwek, doel: 42-50 GWh, vooral bestaande uit zon op grote daken, kleine zonnenvelden en erfmolens.

De derde soort ('kleinschalige opwek') bestaat uit zon op kleine daken, bijvoorbeeld van woningen. De grens tussen kleine en grote daken ligt op 15 kWp (kiloWattpiek). Dit zijn ongeveer 40 tot 50 zonnepanelen. De gemeente heeft geen doelstelling voor kleinschalige opwek. Deze opwek telt ook niet mee voor de regionale doelstelling van de RES. Daarom wordt kleinschalige opwek in deze raadsinformatiebrief verder niet besproken. Om toch een beeld te geven: eind 2023 lagen er op 9.239 kleine daken zonnepanelen. Dit levert jaarlijks ongeveer 28,6 GWh aan elektriciteit op.

Deze raadsinformatiebrief beschrijft de voortgang van de grootschalige en middelgrote opwek van duurzame elektriciteit, per project en opgave. Hiermee laat het zien in hoeverre de doelstellingen binnen bereik liggen. Verder gaan we in op de borging van lokaal eigendom bij energieprojecten. Ook geven we een update over de stand van zaken rondom netcongestie en de gevolgen voor opwek.

1. Algemene ontwikkelingen en aandachtspunten

Als gemeente Woerden hebben we doelen gesteld voor duurzame opwek van elektriciteit en voor lokaal eigendom. Er zijn verschillende positieve ontwikkelingen die helpen bij het bereiken van deze doelen. Zo zijn er steeds meer initiatieven van zowel het bedrijfsleven als (groepen) bewoners, waaruit een grote lokale betrokkenheid blijkt.

Verder speelt technische innovatie een belangrijke rol. Zonnepanelen en windturbines worden steeds verder doorontwikkeld, waarmee de energieopbrengst per installatie stijgt. Daarnaast zijn er ook meer mogelijkheden voor energieopslag. Opslag kan een positief effect op netcongestie hebben, maar dat is afhankelijk van hoe het ingezet wordt. Soms is opslag zelfs een voorwaarde, omdat er geen aansluiting is op het elektriciteitsnet. Daarnaast kan opslag ook een betere businesscase opleveren voor energieprojecten.

Bij de ontwikkeling van duurzame opwek zien we ook een aantal risico's. Zo moeten installaties steeds vaker worden afgeschakeld (uitgezet) vanwege netcongestie. Daarnaast zijn er strengere landelijke eisen aan zonnenvelden. Een gebrek aan initiatiefnemers voor zonnenvelden kan de ontwikkeling vertragen. Hetzelfde geldt voor een gebrek aan financiële middelen onder omwonenden om lokaal eigendom te realiseren. Er is ook een risico vanuit de gemeente: een intern capaciteitstekort. Te weinig mensen en middelen, maar te veel plannen en initiatieven, om ze allemaal te behandelen.

Herijking RES U16

De RES wordt in 2025 herijkt (opnieuw bekeken). Het doel hiervan is vooral om te controleren of we als RES U16 nog steeds op koers liggen. Oftewel: gaan we het afgesproken RES-bod van 1,8 TWh in 2030 halen? Als dat niet zo is, zal op regionaal niveau worden gekeken naar nieuwe kansrijke zoeklocaties. Het regionale voorstel voor de herijking van de RES wordt medio 2025 aan uw raad voorgelegd ter besluitvorming.

2. Grootschalige opwek

De gemeente ligt op koers voor het halen van de doelstelling voor grootschalige opwek met windenergie. Voor de grootschalige opwek met zonnevelden zijn ook belangrijke stappen gezet, maar de doelstelling daarvoor lijkt met het huidige beleid buiten bereik. Tabel 2 geeft een overzicht van alle lopende grootschalige energieprojecten, de verwachte hoeveelheid opwek en de status. Hieruit blijkt een tekort van 1 tot 23,5 GWh, afhankelijk van welke ambitie we aanhouden.

Soort opwek	Projecten	Hoeveelheid opwek	Status
Windenergie	Reijerscop	38-44 GWh	Op koers voor 2030
Zonne-energie	Zonnegaard Lievaart	Ongeveer 9,5 GWh	Vergunning verleend
	OER A12, Geluidswal Veldhuizen en ProRail	Ongeveer 4,5-9 GWh	Meerjarige projecten
	Overige initiatieven voor zonnevelden	Maximaal 12,5 GWh	Principeverzoek ingediend
Totaal grootschalige opwek		Ongeveer 64,5-75 GWh	
Totale ambitie grootschalige opwek		76-88 GWh	

Tabel 2: Overzicht grootschalige energieprojecten

Onder grootschalige opwek verstaan we de volgende projecten: zonnevelden van meer dan 1 hectare en windturbines groter dan 25 meter (ashoogte). Het doel voor grootschalige opwek is 76-88 GWh vóór 2030, met een gelijke verdeling tussen zon en wind. Op dit moment zijn er nog geen concrete projecten gerealiseerd. Wel zijn er in de eerste helft van 2024 grote stappen gezet. Zo is het 'Toetsingskader grootschalige zonnevelden' vastgesteld (D/24/141790) en is de eerste vergunning inmiddels verleend. Daarnaast werken we aan het 'Toetsingskader windenergie Reijerscop', wat de plaatsing van windturbines in dat gebied mogelijk maakt. Deze paragraaf gaat dieper in op de verschillende lopende projecten en hun voortgang.

Bijsturen om doelstelling te realiseren

In het voorjaar zal het college opnieuw beoordelen of de doelstelling voor grootschalige duurzame energie op koers ligt. Is dit niet het geval, dan zal het college een voorstel doen voor het openstellen van nieuwe gebieden voor zonnevelden. Hiermee geeft het college invulling aan het raadsbesluit over duurzame energie uit 2021 (D/21/022924). Het kan ook zijn dat de doelstelling tegen die tijd wél op koers ligt. Dit kan gebeuren als tegen de huidige verwachting in toch nog voldoende nieuwe initiatieven voor zonnevelden worden aangemeld, of doordat de raad besluit om een groter deel van de doelstelling in te vullen met windenergie. De raad besluit begin 2025 over de hoeveelheid windenergie die Woerden wil toestaan in de Reijerscop.

2.1 Windenergie Reijerscop

Begin 2023 is Reijerscop aangewezen als het enige zoekgebied voor grootschalige windenergie tot 2030 (D/22/080193). De raad heeft later in 2023 de uitgangspunten voor een gebiedsproces vastgesteld in de 'Startnotitie Gebiedsproces Windenergie Reijerscop' (D/23/116855). Het eindverslag van het gebiedsproces, dat inmiddels is afgerond, heeft u ontvangen (D/24/157489).

De afgelopen maanden werkten we aan het ontwerp Toetsingskader windenergie Reijerscop. Van 8 oktober tot en met 5 november konden hierop zienswijzen worden ingediend. De zienswijzen worden beantwoord met een Nota van Antwoord. Begin 2025 wordt het aangepaste Toetsingskader, met bijbehorende stukken, naar de raad gestuurd ter besluitvorming. Rond het jaar 2030 kunnen de windturbines in Reijerscop minimaal 38 tot 44 GWh per jaar aan elektriciteit opleveren.

2.2 Zonne-energie

In het raadsbesluit 'Afwegingskader grootschalige duurzame energie' (D/21/022924) heeft de raad drie locaties aangewezen voor zonnevelden: de polder Barwoutswaarder, de polder Reijerscop en de zones langs spoor en snelweg. Die laatste locatie werd direct opengesteld voor vergunningverlening. Met het raadsbesluit 'Gebiedskeuze voor grootschalige windenergie' (D/22/080193) is de tweede locatie, polder Barwoutswaarder, opengesteld als zoekgebied voor maximaal 25 hectare aan zonnevelden. Met het 'Toetsingskader grootschalige zonnevelden' (D/24/135036) is nadere invulling gegeven aan de eisen en wensen voor zonnevelden in de Barwoutswaarder. Met raadsvoorstel D/22/080193 werd ook besloten dat uiterlijk in 2025 wordt gekeken of de doelstelling voor zonnevelden gehaald wordt met deze eerste twee locaties. Zo niet, dan doet het college een voorstel hoe deze doelstelling alsnog te halen. Hierbij ligt het voor de hand om de derde locatie, de polder Reijerscop, open te stellen.

Initiatiefnemers zijn inmiddels bij alle boeren langs geweest om de mogelijkheden voor nieuwe projecten te verkennen. Naast de twee (hieronder genoemde) initiatieven had geen van de grondeigenaren interesse om aanvullende zonnevelden te realiseren. Daarmee komt de realisatie van elektriciteitsopwek met zonnevelden in Barwoutswaarder op

maximaal 18,5 GWh. Daarnaast zijn er een aantal initiatieven langs infrastructuur, zoals OER A12 en de geluidswal Veldhuizen. De rest van deze paragraaf geeft een update over de verschillende lopende zonneprojecten.

Met de nu bekende initiatieven halen we de doelstelling voor grootschalige zonne-energie in 2030 niet. Daarom staat er voor aankomend jaar een evaluatie van het zonneveldenbeleid gepland, met mogelijk een voorstel voor openstelling van nieuwe gebieden voor zonne-energie.

2.2.1 Zonnegaard Lievaart

In 2024 is een vergunning verleend voor een zonneveld in Barwoutswaarder, op het terrein van een voormalige boomgaard. Het gaat om een gebied van 10 hectare. De toekomstige 'Zonnegaard Lievaart' levert ongeveer **9,5 GWh** per jaar op. De ontwikkelaar werkt samen met Woerden Energie. Via deze energiecoöperatie wordt financiële participatie mogelijk gemaakt. Hiermee verwachten de partijen de benodigde 50% lokaal eigendom te realiseren.

2.2.2 Zonnelint langs A12 en spoor

Op dit moment lopen er een aantal initiatieven voor de ontwikkeling van zonne-energie langs de A12. In deze paragraaf geven we een korte update over de drie belangrijkste projecten.

Zonnevelden via OER A12

Vanaf 2023 onderzoekt de gemeente de mogelijkheden van zonnevelden langs de A12. Dit onderzoek loopt via het OER A12 programma. De gemeente werkt hierin samen met Rijkswaterstaat (RWS), de provincie Utrecht en andere Utrechtse gemeenten langs de A12. RWS beschikt over veel percelen langs de A12. Bij elkaar opgeteld gaat het om ongeveer 20 hectare binnen de gemeentegrenzen. Dat lijkt een grote hoeveelheid, maar het gaat hierbij om vele 'snippertjes' (kleine oppervlakten). Hier blijft netto een stuk minder van over, onder andere vanwege veiligheidsafstanden. Een eerste schatting van de potentiële opwek is **1 tot 5 GWh** per jaar.

Onderzoek nieuwe geluidswal met zonnepanelen

De gemeenteraad heeft bij motie aangedrongen op het onderzoeken van een nieuwe geluidswal ter hoogte van de stad Woerden en deze te voorzien van zonnepanelen (D/21/014715). RWS laat weten dat er op dit moment geen sprake is van overschrijding van de geluidsnormen. Daarom is er geen wettelijke verplichting voor het plaatsen van een geluidswal en neemt RWS de kosten van een nieuwe geluidswal niet voor haar rekening. De gemeente heeft zelf hiervoor ook geen budget. Daarom is een nieuwe geluidswal langs de A12 op dit moment niet haalbaar, met of zonder zonnepanelen. (Zie ook raadsinformatiebrief D/24/149543.)

Geluidswal Veldhuizen

De gemeente Utrecht heeft een aantal jaar geleden de bestaande geluidswal bij Veldhuizen verlengd. Een deel van de verlengde geluidswal ligt op grondgebied van de gemeente, maar is in eigendom van de gemeente Utrecht. De inzet van beide gemeenten is dat er zonnepanelen komen op de gehele geluidswal Veldhuizen. Het Woerdense deel van de geluidswal omvat circa 2,5 hectare. In theorie kan daar ongeveer 2 MW aan zonnepanelen worden gerealiseerd. Dit betekent ongeveer **2 GWh** aan jaarlijkse opbrengst. Maar er zijn technische en financiële problemen die eerst nog moeten worden opgelost.

Zon langs spoor

ProRail heeft twee aan het spoor grenzende percelen, met een gezamenlijke omvang van circa 3,7 hectare. ProRail heeft deze gronden ingebracht in een tweede OER programma. Naar verwachting kan hier jaarlijks ongeveer **1,5 tot 2 GWh** worden opgewekt. Deze mogelijkheid wordt nog verder onderzocht.

2.2.3 Overige initiatieven voor zonnevelden

Daarnaast zijn er dit jaar twee principeverzoeken in behandeling genomen voor zonnevelden. Allereerst een verzoek voor een zonneveld met batterijopslag in de spoorzone, een gebied van ongeveer 3,4 hectare. De verwachte jaarlijkse opbrengst is ongeveer **3,5 GWh**. Inmiddels is het principeverzoek getoetst op wenselijkheid. In de volgende stap dient de initiatiefnemer een nieuw, uitgebreider principeverzoek in. Deze wordt getoetst op haalbaarheid. Vervolgens moet de initiatiefnemer nog een vergunning aanvragen.

Als laatste is er in Barwoutswaarder een tweede initiatief voor een zonneveld, een gebied van maximaal 10 hectare. Verwachte maximale jaarlijkse opbrengst is ongeveer **9 GWh**. Ook hiervoor kan er een tweede principeverzoek ingediend worden en daarna een formele vergunningsaanvraag. Hierbij zal nadrukkelijk gekeken worden naar de landschappelijke inpassing.

2.3 Lokaal eigendom bij grootschalige opwek

Lokaal eigendom is een belangrijk speerpunt voor de gemeente. Zo is bij de vaststelling van het Afwegingskader het amendement 'Maximalisatie lokaal eigendom' aangenomen. Hiermee is afgesproken om te streven naar: "een zo hoog mogelijk lokaal eigenaarschap, maar tenminste 50%". Ook in de RES 1.0 is het uitgangspunt dat initiatieven 50% lokaal eigendom moeten zijn.

Lokaal eigendom zorgt voor lokale zeggenschap over het project en garandeert dat opbrengsten landen in de omgeving. Helaas kon de gemeente tot op heden niet van initiatiefnemers eisen dat dit percentage daadwerkelijk behaald wordt.

Om lokaal eigendom beter te borgen, is het raadsvoorstel 'Verordening Lokaal Eigendom' opgesteld. Hiermee stelt het college voor om een 'motiveringsplicht' in te voeren. Met de verordening kan de gemeente initiatiefnemers selecteren die 50% (of meer) lokaal eigendom willen realiseren. Daarnaast omschrijft het duidelijker wat onder 'lokaal' valt en wat 'eigendom' precies is. Het raadsvoorstel wordt begin 2025 voorgelegd aan de raad.

3. Middelgrote opwek

Onder middelgrote opwek vallen de projecten: zon op grote daken (>15 kWp), solar carports (parkeerplaatsen met overkapping), zonnevelden kleiner dan 1 hectare en erfmolens. De doelstelling voor middelgrote opwek van duurzame elektriciteit tot 2030 is 42-50 GWh. Op basis van de huidige ontwikkelingen lijkt de kans klein dat we deze doelstelling halen. Tabel 3 geeft een overzicht van alle gerealiseerde en aangevraagde/vergunde middelgrote opwek. Vervolgens is er een verwachting gegeven van de totale opwek in 2030, per soort.

Soort opwek	Gerealiseerde opwek	Aangevraagd of vergund	Verwachte opwek 2030
Zon op grote daken	Minimaal 22,7 GWh	+1,7 GWh nog te realiseren SDE toegekend	28,5-37,5 GWh
Solar carports	Ongeveer 0,13 GWh	+0,54 GWh aangevraagd	1-2 GWh
Kleine zonnevelden	-	+0,13 GWh vergund	-
Erfmolens	Ongeveer 0,18 GWh	Max +0,4 GWh vergund	1-2 GWh
Totaal middelgroot	Minimaal 23,01 GWh	Max +2,77 GWh	30,5-41,5 GWh
Totale ambitie middelgrote opwek		42-50 GWh	
Verwacht tekort middelgrote opwek		0,5-19,5 GWh	

Tabel 3: Overzicht middelgrote opwek.

3.1 Zon op grote daken

In 2023 nam het aantal grote zonnedaken in Woerden met 20% toe ten opzichte van 2022 (analyse RES U16). Hiermee wordt inmiddels 17% van de grote daken benut, wat precies het regionale gemiddelde is. In 2023 werd in Woerden **23 GWh** opgewekt. In 2024 wordt er meer opgewekt dan in 2023, maar de groei neemt af vanwege netcongestie. De precieze cijfers voor 2024 zijn eind dit jaar bekend. Of we het doel van minimaal 42 GWh voor 2030 hiermee halen is erg onzeker.

De verwachte opwek is van veel verschillende zaken afhankelijk, zoals technologische ontwikkelingen en netcongestie. Hierdoor is een inschatting van de verwachte opwek lastig. Wij schatten dat de opwek op grote daken uitkomt tussen de 28,5 en 37,5 GWh in 2030. Midden 2023 bent u via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de voortgang van zon op grote daken (D/23/101417). Hierin stond uitgelegd dat er ongeveer 37,5 GWh aan zon op grote daken gerealiseerd kan worden. Maar dat deze potentie vanwege netcongestie bijgesteld is naar 28,5 GWh. Daarom hanteren we een bandbreedte van 28,5 tot 37,5 GWh.

3.1.1 Stimulering zon op grote daken

Om zon op grote daken verder te stimuleren heeft de gemeente in 2023 een extern bureau ingeschakeld. Dit bureau voert 'quick scans' uit op de bedrijventerreinen Honthorst en Barwoutswaarder. Deze quick scans berekenen de mogelijkheden van zonnepanelen op een dak en vertellen welke businesscase (kostenplaatje) hierbij hoort. In de eerste helft van dit jaar zijn 7 quick scans uitgevoerd en 5 locaties bezocht voor verdere toelichting. Bedrijven zijn ook telefonisch benaderd en gevraagd om hun interesse. De belangrijkste redenen dat de overige bedrijven momenteel geen zonnepanelen willen plaatsen zijn:

- Onduidelijkheid over de businesscase en de terugverdientijd van installaties, onder meer door netcongestie en de afschaffing van de salderingsregeling;
- Onvoldoende draagkracht van de dakconstructie;
- Bedrijven zijn zelf geen eigenaar van het pand en de eigenaar wil niet investeren.

In het voorjaar van 2024 is er een samenwerking opgezet tussen het externe bureau, Woerden Energie en de Ondernemerskring Woerden (OKW). Leden van de OKW ontvingen een brief met een hulpaanbod. De communicatie richtte zich voornamelijk op de beperkingen die bedrijven ervaren rondom netcongestie en mogelijke oplossingen, zoals batterijen. Hier kwam meer respons op, in vergelijking met wanneer het alleen over zonnepanelen ging. Mogelijk voelden bedrijven hierdoor meer urgentie. Inmiddels zijn er 5 bedrijven voorzien van advies. Denk hierbij aan de eerdergenoemde quick scan voor zonnepanelen, maar dan in combinatie met een accu of advies over direct verbruik van de opgewekte elektriciteit.

Helaas zien we de inspanningen van zon op dak niet altijd terug in de resultaten. Deze conclusie werd getrokken tijdens het RES-overleg zon op dak. Provinciebreed is er bij alle gemeenten ongeveer hetzelfde bedekkingspercentage te zien (17%). Gemeenten met veel inzet hebben hiermee niet ook het meeste zon op dak. Bedrijven in de gemeente zijn alsnog terughoudend, met het ontwikkelen van zon op dak, na een adviesgesprek. Omdat de bedrijven zonder zon-op-dak een moeilijker doelgroep zijn en omdat netcongestie tot 2029 nog een ernstig beperkende factor is, ligt stimulering nu minder voor de hand. De gemeente voert daarom de komende jaren geen actief beleid om zon op grote daken te stimuleren.

3.2 Solar carports

Solar carports zijn parkeerplaatsen die overdekt zijn met zonnepanelen. Vaak worden hier laadpalen bij geplaatst om de opgewekte stroom af te nemen. In de gemeente zijn inmiddels twee vergunningen verleend voor solar carports. De eerste solar carport is al in 2020 geplaatst bij de Lidl. Per jaar levert dit ongeveer **0,13 GWh** aan elektriciteit op. Daarnaast is er een tweede solar carport vergund bij het tankstation aan de Europabaan, maar deze is nog niet geplaatst. Het gaat om een oppervlakte van ongeveer 0,05 hectare, met een maximale jaarlijkse opwek van **0,05 GWh**.

Daarnaast zijn er twee andere initiatieven bekend binnen de gemeente. Deze twee solar carports zijn onderdeel van een verleende 'concessie' van de provincie Utrecht. Dit is een opdracht aan één partij om meerdere locaties te ontwikkelen. Voor beide initiatieven zijn inmiddels principeverzoeken ingediend bij de gemeente. Hierin wordt een schatting gegeven van de jaarlijkse opwek:

- Harmelen – Burgemeester van Koningsbruggenweg: ongeveer 0,4 GWh.
- Woerden – Europabaan: ongeveer 0,09 GWh.

3.3 Proefproject Veenboeren in Beweging

Op dit moment is er één concreet initiatief voor een klein zonneveld (minder dan 1 hectare). Het gaat hierbij om een tijdelijke plaatsing van zonnepanelen op veenbodem. Daarom levert dit project geen blijvende bijdrage aan de opwekdoelen. Het is een relatief klein gebied van 0,75 hectare, waar ongeveer **0,13 GWh** aan stroom wordt opgewekt. Het principeverzoek hiervoor is inmiddels in behandeling genomen.

Het proefproject "Veenboeren in Beweging" is een klein zonneveld in combinatie met vernatting van veenweidegebieden. Het onderzoekt de effecten van een zonneveld in dit gebied op landschappelijke kwaliteit, biodiversiteit en bodem- en waterkwaliteit. Met deze pilot doet de gemeente onderzoek naar deze aspecten, samen met de provincie Utrecht en HDSR (het waterschap). Het Kennis Transfer Centrum (KTC) Zegveld blijkt het meest geschikt als locatie voor het onderzoeksproject.

3.4 Erfmolens

In de gemeente zijn inmiddels 10 vergunningen verleend voor een erfmolen. Hiervan zijn er 6 al geplaatst, allemaal van 15 meter ashoogte. De echte opwek per erfmolen is afhankelijk van de precieze locatie en het soort. Maar bij een kleine erfmolen van 15 meter ashoogte gaan we uit van maximaal 30 MWh aan jaarlijkse opbrengst. Dit betekent voor de 6 molens samen een jaarlijkse opwek van maximaal **0,18 GWh**. Bij een erfmolen van 25 meter ashoogte is de opbrengst een stuk meer, namelijk tot wel 100 MWh per jaar. Bij realisatie van de overige 4 vergunde erfmolens is de totale opwek **0,3-0,58 GWh**.

4. Netcongestie

Pas geleden bent u via een raadsinformatiebrief (D/24/158771) geïnformeerd over de stand van zaken rondom netcongestie. Hierin stonden verschillende maatregelen die de gemeente kan nemen, om de gevolgen van netcongestie te beperken. In deze paragraaf gaan we kort in op de specifieke gevolgen van netcongestie voor opwek.

Gevolgen grootschalige opwek

Netcongestie heeft nog geen gevolgen voor de grootschalige opwek-plannen binnen de gemeente. Hierover bent u eerder geïnformeerd via de raadsinformatiebrief van 9 jan 2024 (D/23/127457). Aan de westkant van Woerden zijn op dit

moment geen belemmeringen voor teruglevering (opwek). De realisatie van Zonnegaard Lievaart wordt daarom momenteel niet gehinderd door netcongestie. Hetzelfde geldt voor mogelijke nieuwe initiatieven in Barwoutswaarder.

De rest van de gemeente ligt wel in congestiegebied. Hier is het naar verwachting vanaf 2029 weer mogelijk om nieuwe grootschalige of middelgrote opwekprojecten aan te sluiten. De projecten langs A12 en spoor, evenals een windpark in Reijerscop kunnen dus voor 2030 nog worden gerealiseerd. Dit is ook in lijn met de huidige planning voor windenergie.

Gevolgen middelgrote opwek

Omdat realisatie van projecten voor middelgrote opwek al voor 2029 kan heeft netcongestie hier een grotere impact. In het grootste deel van Woerden is congestie op teruglevering. Nieuwe middelgrote energieprojecten kunnen tot die tijd hun stroom niet terugleveren aan het net. Projecten kunnen daarom alleen doorgaan als de stroom terplekke wordt gebruikt of opgeslagen. Hierdoor worden de komende jaren veel minder middelgrote energieprojecten gerealiseerd. De verwachting is dat projecten vanaf 2029 wel weer aangesloten kunnen worden.

Financiën

Geen financiële gevolgen.

Vervolg

- Raadsvoorstel Toetsingskader windenergie Reijerscop: begin 2025 ter besluitvorming;
- Raadsvoorstel Lokaal eigendom: begin 2025 ter besluitvorming;
- RES herijking: medio 2025 naar de raad;
- Raadsinformatiebrief evaluatie doelstelling zonnevelden. (Voorjaar 2025)
 - Als de doelstelling voor grootschalige opwek buiten beeld is, wordt dit een raadsvoorstel voor openstelling van een extra gebied voor zonnevelden.

Om de gemeentelijke ambities waar te maken, ligt in 2025-2026 de prioriteit bij het realiseren van grootschalige opwek met zon en wind. Daarmee zetten we de grootste stappen voor het behalen van de doelstelling. Bovendien hebben deze projecten de langste doorlooptijd. We moeten er nu aan werken om de projecten voor 2030 te realiseren.

Vanwege netcongestie is er momenteel weinig animo voor het realiseren van middelgrote opwek. Dat heeft daarom nu geen prioriteit. Als na 2026 het werk voor grootschalige opwek minder wordt, komt er weer meer ambtelijke capaciteit vrij om middelgrote opwek te stimuleren. Bovendien is het voor ondernemers tegen die tijd weer interessant om hierin te investeren. Omdat er naar verwachting tegen 2029 weer ruimte komt op het elektriciteitsnet. Daarom wordt na 2026 gekeken of verder stimuleren van middelgrote opwek noodzakelijk is om de ambities voor 2030 waar te maken. En of er capaciteit en financiële middelen zijn om hieraan te werken.

Bijlagen